

Diboka tse Kgolo tsa basebetsi ba merafo borweng ba Afrika

Zambia Pitso kgoboka e tla tshwarelwa mane Livingstone ka la 26 ho ya 30 Pherekong 1994. NUM e tla tswarela Pitso kgoboka ya teng mane Tshwane (Pretoria) ka 6 - 9 Hlakola 1994.

Botswana MWU e tla tshwarela Kongrese ya teng mane Selebi-Phikwe ka la 18 - 19 Hlakola 1994.

Basebetsi ba Merafo le mokgahlo wa Namibia ba tla tshwara Kongrese ya bona ka Mmesa 1994.

NUM ya Swatsing e tla tshwara Kongrese ya bona mafelong ahlakola. ■

Baetapele ba mekgatlo ya basebetsi ba merafo ho tswa mafaseng a ahisanong le Afrika borwa

HO INKA KAROLO HA MMUSO KA HO KENA DIPAKENG HO RALENG KGWEBO YA MERAFO KE Tlhoko

Puso ya setjhaba ka setjhaba e tshwanetse ho kena dipakeng ho raleng kgwebo ya merafo ha mouno wa dirafshwa tsa naha o tla tswela molemo dimillione tsa batho feela ba naha eo. E sa le ho sibollwa merafo dilemo kgolong tse fetileng,

Militant miners in mass action

kgwebo eo e atlehile ho ruisa leqolwana la ba Basweu (makgowa) ha dimillione tsa batho batsho di futsanehile.

Basebetsi ba merafo tiasa puso ya bohanyapetsi ya boramerafo ba ne ba lefshwa meputso e tlase ba bile ba tlatlapjwa. Maemo a mpofetseng ana a ditaba a ne a thohoselletswe ke mmuso. Puso e ne e file boramerafo menyetla e mentie ya-lekgetho le thusetso ho tswellisa tlhahiso. Puso ya rala molao wa dipasa le taolo ya tshubuhlellano ya basebetsi hore bo ramerafo ba fumantshwe basebetsi ka nako tsohle mme boemo ba tshebetso ya borantshonyane bo be thjeho o di tlase. Puso e diatleng tsa boramerafo ho resela le ho hula mokga ofe kapa ofe wa setjhaba molemong wa basebetsi. Ntle le maruo a senyekenyekge a

boramerafo maemo a bao ba fufulelwang le ho sebetse ka thata ho ntsha tlhahiso, a tlase mme ba phela matswatlang le meqhemeng ka bofutsana. Bo-rantshonyane ba sebetseng merafong ba sa tswa ka makgalo ohle a Afrika Borwa ho rekisa tshebetso ya bona ho boramerafo. Ba sa kwalletse sa mehlope ya diphoofolo dikomponeng tse dikadikilweng ke diterata tsa tshirelletso tse tele tse laolang ke sepolesa. Ba arohantswe le malapa a bona ka nako e tele. Ho ngata ho ka behwang poyaneng, mme ke ka tiasa

maemo a jwalo re kgothallatsang ho kena dipakeng ha mmuso ho tsamaisa kgwebo ya merafo ho kgonahatsa ditlhoko tsa basebetsi le tshirelletseho ya bona. Puso ya setjhaba ka setjhaba e leng ya demokrasi e tshwanetse ho phethahatsa hore mouno wa diratshwa tsa naha, o kgutlisetswe ho batho ka kakaretso. Ke leqolwana feela makgowa a ruileng haholo le tla batla ho hatella bo-rantshonyane ho phela ka bofuma empa ba le bangata. Letona la dimenerala moruo le matla, Monghadi George Bartlett o tshwanetse ho tseba hore ho kena dipakeng ha mmuso ho entswe ho teelwa ka thoko leqolwana la Ba-basweu. Puso ya bona ya manashinale eo a e sebeletsang e na le seabe maemong ana ao re teetsweng ka thoko ka ona. ■

maemo a jwalo re kgothallatsang ho kena dipakeng ha mmuso ho tsamaisa kgwebo ya merafo ho kgonahatsa ditlhoko tsa basebetsi le tshirelletseho ya bona. Puso ya setjhaba ka setjhaba e leng ya demokrasi e tshwanetse ho phethahatsa hore mouno wa diratshwa tsa naha, o kgutlisetswe ho batho ka kakaretso. Ke leqolwana feela makgowa a ruileng haholo le tla batla ho hatella bo-rantshonyane ho phela ka bofuma empa ba le bangata. Letona la dimenerala moruo le matla, Monghadi George Bartlett o tshwanetse ho tseba hore ho kena dipakeng ha mmuso ho entswe ho teelwa ka thoko leqolwana la Ba-basweu. Puso ya bona ya manashinale eo a e sebeletsang e na le seabe maemong ana ao re teetsweng ka thoko ka ona. ■

Kotsi ya morafu wa Kloof wa Gold Fields ke koduwa e sa tshwanelang ho tlohelwa

Ho bolawa ha basebetsi ba 11 Morafong wa Gold Fields wa Kloof ke koduwa e nenwang ke mang kapa mang ya kgathallang botho le tshirelletso ya maphelo. Kotsi ena e phethahala kgwedi tse tharo moraho ho kotsi e mahlonoko ya ho kwallwa ha basebetsi ba fetang leggolo (100) nako ya beke tlasa mokoti. Ke karolong ya Leeudoorn moo basebetsi

Frans Shomoleile modulasetulo wa NASCHO ofana ka puo mohwantong wa basebetsi merafong ya Klerksdorp

ba bahlano(5) ba ileng ba bolawa ka la 1 Pudungwane lemong se shweleng. Ntle le bokgoni tsebo le mahlale a se techniki a leng teng ho thibela ho wa ha mafika, kotsing tsee tse etsahetseng bookamedi ba Kloof bo bontshitse ho

se natse ho thibela tahlehelo ya maphelo. Ho phahama ha ho etsahala ha dikotsi mane Kloof le ho timela ha batho ho bantsha hore morao oo ha o sebetse ho ya ka boleng ba thibelo ya dikotsi. Kloof e tshwanetse ho behwa poyaneng ka netefatso ya botsebi ba bafuputsi hore ba sebetse tlasa ntlha-kemo tsena tse latelang.

- Mokgwa wa ho tjhesa o boleng bo tlase
- Mokgwa morallo o boleng bo tlase wa ho thibela ho wa ha mafika
- Mokgwa o boleng bo tlase ba ho lekola motsamao wa mafika le lefatshe
- Kwetliso e fokolang le bolekoedi
- Kwetliso e fokolang ho basebetsi ho hlwaya mafika a petsohileng le dibaka tse kotsi.
- Ho se nke karolo ha bameedi ba basebetsi ho tsa bophelo le tshirelletseho

Pinyane ena e e tswang ke kgwebo ho tsa mekgwa le dibaka tsa tshebetso ke yona e tlang kgwao ho dikotsi tsena tse etsahalang. Re tla etsa bokgoni bohle ba rona hore nakong ya diphuputso nnete e behwa poyaneng. ■

DIHWAI TSA MOKGAHLO WA SETJHABA WA BASEBETSI BA MERAFO

Meralo ya NUM ya ho theha mesebetsi e kwetlisa basebetsi ba fokoditsweng tshebetso ha tloha De Beers Premier mane Cullinan hona bekeng ena. Ke selekane sa pele sa tshebetso sa Moralo wa NUM wa dihwai ho thehwa haufinyane tjena. Moralo oo wa dihwai o moholo mme o tsamaiswa ka lori e kgolo ya ditone tse 20 e tsamayang ho tloha ho morafu ka mong, e tsamaisa kwetliso ho basebetsi ba fokoditsweng tshebetso. Moralo oo o tsamaisa kwetliso ho dihwai

tse itjereeng, ho mekga ya boikgethelo e ka bang 40 (Mashome a mane), e sibollotsweng ke mokga o bitswang RUTEC, bao he ba faneng ka thepa le tsebo boitjhoriso ho ba fanang ka kwetliso eo ya RUTEC. Kwetliso mane Morafong wa Premier e ne e kenyelleditse tlhahiso le ho etswa ha thepa e ka reng dikerese, terata thepa ya samente ke konkreti, ditene, majwe a babilwa marulelo a ditaele le ditanka tsa metsi, lebaka le laolang ka gase, lelwala la pone, ho etsa dibotlolo tsa dinwamaphodi, ho seha dinotlolo, le tse ding tse ngata. Tsohle

di itshetlehele ho bokgoni ntshetsopele mahaeng ho ya ka ditlhoko.

Tsohle tse tsa kwetliso di etswa le thuto sethato ya kgwebo e phethwang

Koloi ya ho kwetlisa basebetsi ba fokoditsweng tshebetso

ke ntshetsopele leano la NUM. Basebetsi ba fokoditsweng ba qetile matsatsi a mabedi ho sehollwa mathata a dibaka tsa bona le moruo, e leng tse ding tsa ditlhoko tse tshwanetseng ho phethwa le moralo wa diphuputso tsa kwetliso. Basebetsi ba tla ya mahaeng mme ba phethe diphuputso tseo. Hoo ho tla latelwa ke moralo kwetliso sethato ho kgwebo o phethiswang ke NUM. Letlole la thusetso ho ditjeho le thehilwe ke De Beers le NUM ho basebetsi ba fokoditsweng, mme la rerisanwa ke NUM e le karolo ya ditumellano tsa ho fokotsa basebetsi. ■